

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LITOSTROJ

LETO XIII.

LJUBLJANA, SEPTEMBER 1972

ŠTEVILKA 9

Več besede industriji

NA SVEČANEM ZBORU KOLEKTIVA V PROSTORIH OBDELOVALNICE JE ZBRANIM GOVORIL TOV. FRANCE POPIT, PREDSEDNIK CK ZK SLOVENIJE. ISKRENO NAM JE ČESTITAL ZA USPEHE, KI JIH JE KOLEKTIV LITOSTROJA DOSEGEL V 25 LETIH OD ZACETKA OBRATOVANJA. V PRIZNANJE IN NADALJNJO SPODBUDO JE ORISAL TEMELJNE ZNAČILNOSTI DELOVANJA NAŠEGA KOLEKTIVA, KI IMAJO SPLOŠNI POMEN ZA USPEŠNO GOSPODARJENJE.

V kolektivu se je oblikovala ob širjenju proizvodnega programa močna skupina raziskovalcev in načrtovalcev. Nadaljnja značilnost je znatna usmeritev na izvoz. Izreden pomen ima dolgoročna orientacija proizvodnje, povezana z raziskovanjem in načrtovanjem. Končno je poudaril skrb za ljudi, ki se kaže v tem, da je Litostroj postal šola, v kateri nenehno rastejo delovne sposobnosti in samoupravna zavest njegovih članov. Skrb za ljudi pa se kaže tudi v posluhu za socialne probleme in potrebe delovnega človeka. Glede na te značilnosti delovanja kaže na tej usmeritvi graditi tudi v bodoče. »In še več,« je dejal tov. Popit.

»Dograjevati in izpolnjevati jo kaže, da bo postala trdna in trajna osnova vaše celokupne dejavnosti.

Zelo določno je treba povedati, da nimajo prav tisti, ki hlastajo za trenutnimi poslovnimi uspehi in se pri tem ne ozirajo na nič in nikogar. Pozabljajo na poslov-

na račun dela drugih in ki sebično poznajo samo svoj osebni interes. Za vse drugo pa so gluhi in slepi. Taki zelo radi govore, da vse, kar počno, delajo v interesu podjetja in delavcev v njem. Delavci v podjetjih pa zelo dobro vedo, da to ni res, kajti kdor je pripravljen na vsakem koraku opehariti delavca iz drugega podjetja, ta isto počne tudi v lastnem podjetju.

Nato je tov. Popit govoril o vzrokih za razvoj industrije v Ljubljani in njeni okolici. Govoril je o izrednih naporih za obnovo domovine ter za njeno industrializacijo in elektrifikacijo pred 25 leti.

»Delovni ljudje so premagovali izredne napore in se marsičemu odrekli za boljše in srečnejše življenje sebe in prihodnjih rodov. Tako vsaka nova generacija delavcev prevzema obveznosti ne le zase, marveč tudi za prejšnje in prihodnje rodove.

Petindvajset let razvoja Litostroja je v marsičem slika poti,

kakršnemu je razprla peruti naša revolucija. Zlasti dve izhodišči take politike se skušata danes ponovno oživetiti in si pridobiti odločilen vpliv na družbene razmere. Eno se izraža v podcenjevanju in zanemarjanju razvoja industrije in sploh sobodne proizvodnje. Širijo se krilatice o tem, naj bi se Ljubljana in cela Slovenija razvijala v trgovsko, uslužnostno in denarniško središče, češ da za tako orientacijo govorijo veliki dobički, ki jih je mogoče iztisniti iz trgovine in denarništvu.

Ob tem se moramo vprašati: od kje pa izvirajo dobički, ki jih lahko dosega trgovina in denarništvu? Ti dobički so lahko le plod dela, in to proizvodnega in ustvarjalnega. Če se ustvarjalno in proizvodno delo ne bi razvijalo in ustvarjalo vse več dobička, tudi trgovina in denarništvu ne bi ustvarila nikakršnih dobičkov, ki nimajo svojega gmotnega kritja v ustvarjalnem delu, tam pa delata škodo in ne korist. Tako ustvarjanje dobička je izvor težkih motenj, ki pretresajo naše gospodarstvo ter so eden izmed povzročiteljev inflacije in vsega, kar ona prinaša s seboj. Po teh poteh nam ne kaže hoditi: to kažejo naše izkušnje in izkušnje drugih gospodarstev.

Trdim samo, da se morata trgovina in denarništvu razvijati kot organska, sestavna dela proizvodnega in ustvarjalnega dela, ne pa kot dejavnosti, ki živita na njun račun in s tem, da izrabljata tržne mehanizme.

V našem gospodarstvu so se začele kazati take težnje. Čas je, da z vso resnostjo opozorimo na družbene in gospodarske posledice, ki bi jih povzročile, če bi se razrastle in postale prevladujoče. Če bi šli po tej poti, bi se

(Nadaljevanje na 3. strani)

Zahvala inž. Šolca na slavnostni seji DS

Prosim, dovolite mi nekaj besed v imenu odlikovancev in jubilarov.

Samoupravnim organom in upravi podjetja se najlepše zahvaljujemo za tople besede priznanja, odlikovanja, zlate spominke značke in druga darila. V okviru veličastnih proslav ob 25. obletnici začetka proizvodnje v Litostroju ste nam pripravili prelepe trenutke, ki jih ne bomo mogli pozabiti. Pozabili jih ne bomo tudi zato, ker so nas na naš veliki praznik počastili s svojim obiskom tako ugledni gostje.

Prepričan sem, da govorim iz srca vseh, ki ugotavljamo, da puščamo ob strani nekoliko grenke občutke, ki se porajajo ob kruti resnici, da leta prehitro minevajo. Navdajata nas predvsem zadovoljstvo in ponos.

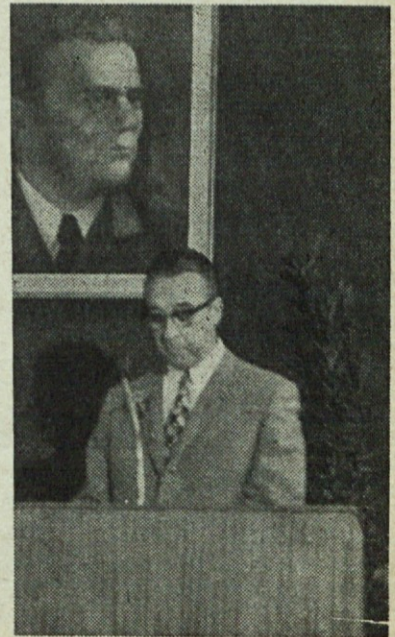
Zadovoljstvo in ponos, da minula leta niso bila zaman. Preživeli smo jih v podjetju, ki je izpolnilo vsa upanja in pričakovanja botrujoča njegovi ustanovitvi neposredno po drugi svetovni vojni. Učinkovito smo pospešili naše gospodarstvo z izdelki svojega širokega proizvodnega programa, predvsem pa, v vojni opustošeni in gospodarsko zaostali domovini smo dali skupno

s tovariši iz Metalne in Rade Končarja bazo, iz katere je črpalo skokovito se razvijajoče gospodarstvo potrebno električno energijo, kri našega standarda. Zadovoljni in ponosni smo, da smo že po desetih letih obstoja našega podjetja pričeli izvažati svoje izdelke in da dandanes pozna Litostroj skoraj že ves svet. (Naj mi bo dovoljena drobna ilustracija: Prav na današnji dan in hkrati z našo slavnostno sejo delavskega sveta imajo slovesnost tudi na drugi strani sveta, v Novi Zelandiji. Pri mestecu Tauranga otvarja ministrski predsednik Nove Zelandije hidroelektrarno Mangapapa, za katero je turbine izdelal Litostroj...)

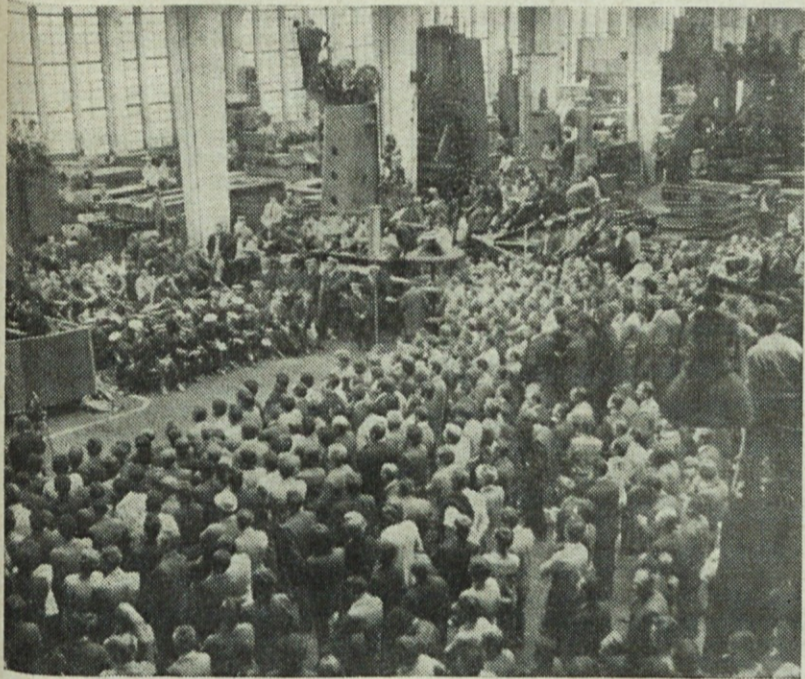
Predvsem pa smo ponosni, da smo svoja najlepša leta posvetili podjetju, ki je že od samega začetka priznavalo gospodarno poslovanje kot osnovni zakon in ga tudi spoštovalo. V današnjih prizadevanjih po ekonomski stabilizaciji ima ta okoliščina svojo neprecenljivo gospodarsko in moralno vrednost.

Ko se zahvaljujemo za izkazana priznanja, hkrati zagotavljamo samoupravnim organom in upravi podjetja, da v podjetju tudi v prihodnje ne bomo štedili svojih sil in da bomo nesebično

prenašali svoje znanje in izkušnje na mlajše sodelavce. Njihova skrb bo, da bo tudi v naslednjih desetletjih naše podjetje vredno ponosnega imena, ki ga je dobilo ob ustanovitvi. Titovi zavodi Litostroj.

Na zboru kolektiva je vse prisotne pozdravil predsednik DS podjetja Karol Gornik

Udeležba na zboru je bila res množična

ne norme, na gospodarske zakonitosti, na delovne in poslovne tovariše, kratko malo na vse. Resnici na ljubo je treba povedati, da s takim ravnanjem škodujejo, dolgoročno gledano, predvsem sami sebi! Brez lastnega ustvarjalnega dela preprosto ni možno dolgo uspevati. Nihče, kdor hoče sebi dobro, kdor hoče imeti trden gospodarski položaj, ne bo gradil svojega gospodarjenja na izigravanju predpisov, na sleparjenju, na poslovno nekorektnih odnosih s svojimi delovnimi in poslovnimi partnerji. Tako gospodarjenje prej ko slej pripelje v slepo ulico in do poloma. Za to pa delavci niso bili nikdar zainteresirani. Tako gospodarjenje ustvarja kalne vode, v katerih ribarijo tisti, ki jim je deveta briga družbeno gospodarstvo in usoda delavcev, tisti, ki bi radi še naprej živeli

ki smo jo prehodili po revoluciji, in to tako glede težav, iskanj in slabosti, kot glede dosežkov in teženj. Hkrati pa nastanek in razvoj Litostroja potrjujeta, da smo ostali zvesti načelu, ki je rodilo in vodilo komunistično organizacijo na Slovenskem, da se namreč mora uveljaviti delovni človek kot neposredno odločujoč usmerjevalec družbenih odnosov in družbenega razvoja.

To pripovedujem zaradi tega, ker je celoten naš razvoj po revoluciji nesporno dokazal, da je družbeno uveljavljanje delavstva najtrdnjša osnova, ki zagotavlja ne samo gospodarski, ampak celokupni družbeni razvoj – in končno, to pripovedujem zaradi tega, ker nas cela vrsta znakov resno opozarja, da so v naši družbi še prisotne sile, ki jim ni po volji sedanji družbeni razvoj,

Več besede industriji

(Nadaljevanje s 1. strani)

ponovno znašli v položaju, da z rezultati dela ne bi razpolagali delavci, ki jih ustvarjajo, ampak bi se razvili novi sloji upravljal-skih oblastnikov, ki bi kaj kmalu gospodarili ne samo s plodovi dela delavcev, ampak tudi z delavci.

Ko je orisal pomen vključevanja v mednarodno delitev dela in ob tem nakazal kvarne tendence odtujevanja dohodkov od proizvodnega in ustvarjalnega dela je nadaljeval:

»Vprašam vas, kdo je danes lahko zaskrbljen zaradi naše družbene usmeritve, v kateri naj dobi delavec tako v proizvodnji kot v družbi mesto in veljavo, ki mu gre? Mislim, da je odgovor samo eden. Nad tem je lahko zaskrbljen samo tisti, ki svoje osebne usode ni pripravil povezovali z usodo delavstva, ki svoje osebne ni pripravil povezovali z razvojem in družbeno potrditvijo dela in delavstva. Dolžni smo, da snamemo tem odporom z obraza krinke, pod katerimi se krijejo, da boste delavci vedeli, pri čem ste in kako vam je ravnati. V tem pa je tudi odgovor, zakaj prihaja pri nas v politiki do nasprotij.«

V nadaljevanju je tov. Popit poudaril pomen sodobne tehnologije, nato pa dejal:

»Nekateri delajo iz tega, da zahteva moderna tehnologija v sestavinah delovne sile sodobnega delavca povečano vlogo znanja in natančnih delovnih veščin na račun grobega telesnega dela, teorije o tem, kako je družbena vloga delavskega razreda in s tem cela marksistična veda o zgodovinski vlogi delavskega razreda presežena in zavržena in

da to vlogo prevzema izobraženski sloj. Ob tem pa enostavno ne vidijo ali pa nočejo videti, da sodobna tehnologija ne odpravlja delavstva, ampak da vpliva samo na korenito preobrazbo v sestavinah delovne sile sodobnega de-

opravila in vse ostanke zakrnelega izobraženskega dela.

Hitrejši razvoj sodobne tehnologije tudi pri nas postavlja na dnevni red zahtevo, da se spremeni družbeni položaj delavca v proizvodnih odnosih. Pri tem

Podelitev priznanj za petindvajsetletno delo

lavca. Pri tem ne gre za premike v enem ali drugem sloju delavskega razreda, kot zadevo nekateri razlagajo. Sodobna tehnologija z enako doslednostjo odpravlja neuko težaško delo, kot odpravlja rutinarsko tehnična

pa se začnejo razne špekulacije tistih, ki bi radi zadržali stare družbeno-proizvodne odnose, recimo jim »upravljalški oblastniki«. Ti se skušajo skriti za strokovnimi službami. Radi bi ustvarili videz, da je družbena akcija, ki je uperjena zoper upravljalško oblastništvo, uperjena zoper strokovne službe in strokovne izobražence. Ta maneuver je tudi nekaj časa uspeval, ustvarjal je zmedo in mrtvil družbeno akcijo.

Zadeve pa se vendar postopno razjasnjujejo. Očitno postaja, da sedanja družbena akcija ne postavlja strokovnih izobražencev v združenem delu pred izbiro: ali naj se priklonijo delavskemu primitivizmu ali upravljalškemu oblastništvu. Gre za samoupravni položaj vseh delavcev. Strokovni izobraženci lahko uresničijo tudi svojo lastno samoupravljalško šanso le, če se družbeno tesno povežejo z osnovnimi sloji delavstva pri oblikovanju samoupravnih odnosov in se pri delu potrdijo kot organizirani del delavstva. Pogoj za to pa je, da se ne puste spreminjati v orodje oblastniških skupin pri preprečevanju samoupravnih prizadevanj delavcev in da se ne puste spreminjati v družbeno fasado, za katero krijejo svojo pravo naravo oblastniške skupine. V naših prizadevanjih gre torej zato, da se uresniči samoupravni položaj vseh delavcev, zato pa je družbena aktivizacija osnovnih slojev delavstva nujna, ker so objektivno po svojem družbenem položaju najbolj zainteresirani, da se zruši monopol »upravljalških oblastnikov«. V tem je tudi odgovor, zakaj je v akciji ZK za spremembo družbenih odnosov močnejše naglašena vloga delavcev.

Tov. Popit je pokazal še na nekatere pojave in gesla, ki se sklicujejo na samoupravljanje ter poudaril pomen naslonitve na disciplinirano organizacijo zveze komunistov. Moč sodobnega delavskega gibanja je prav v njegovi politični organiziranosti.

»Nedvomno imajo delovni ljudje naše dežele za uveljavljanje svojih težav in interesov jasno smer in dobro oporo v ukrepih in stališčih tako Zveze komunistov kot družbe v celoti. Naj omenim pri tem le ustavne amandmaje, stališča, ki jih je Zveza komunistov Slovenije sprejela o socialnem razlikovanju ali uveljavljanje načela samoupravnega dogovarjanja, javnosti dela, obveščenosti delovnih ljudi itd. Uspešno in hitreje se bomo morali lotiti še izobraževanja delavcev ob delu, nekaterih vpra-

šanjan zunanje trgovine, ker postaja privatizacija te trgovine že resen problem drugih nalog.

Kar zadeva naše tekoče gospodarske težave so velika zadolženost, ki duši gospodarstvo. Ugotovljeno je, da so glavni krivci medsebojne zadolženosti v gospodarstvu nekatere velike gospodarske organizacije, ki razpolagajo z ogromnimi družbenimi sredstvi. Pred letnimi počitnicami je razpravljala o tem tudi zvezna skupščina.

Sedaj, ko so ZIS znane tiste organizacije, ki predstavljajo gordijski voz medsebojne zadolženosti in vsega kar iz tega izvira, je na nas vseh, da storimo še korak naprej. Korak naprej pa je, da dosežemo, da bodo prav te organizacije, ki so očitno glavni povzročitelji sedanje medsebojne zadolženosti, začele posloovati po normah, ki veljajo za vse. Tu

pa se očitno zadeve zatikajo. Preko tega ne moremo, ker drugače ne moremo razvozlati sedanje zadolženosti. Lahko zapade samo v ponovno poslabšanje položaja gospodarskih organizacij v celoti in v povečanem administriranju nad delom in gospodarjenjem. Zato je to ena prvih zadev, ki smo jo dolžni na planu stabilizacije urediti.

Nazadnje je tov. Popit dejal: »Želel sem to prilik, ko praznuje Litostroj 25-letnico svojega obstoja, izkoristiti tudi zato, da ob izkušnjah kolektiva povem nekaj besed, ki se tičejo naše širše skupnosti. Vam, Litostrojčanom, pa bi rad še enkrat čestital za opravljeno delo z željo, da bi se vselej zavedali, da ne oblikujete samo jekla in železa, marveč tudi sedanost in bodočnost socialistične Slovenije in Jugoslavije.«

Prejeli so odlikovanja

Ukaz štev. 84 z dne 8. 8. 1972

RED DELA Z ZLATIM VENCEM

Inž. Janez BARLIČ, Boris KALČIČ, dipl. inž. Nestor MARN

RED REPUBLIKE Z BRONASTIM VENCEM

Inž. Anton LEVSTEK, Alojz NAHTIGAL, Hrabroslav PREMELČ, Oton VIŠČEK

RED ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO

Alojz JUTRŠEK, Stanislav KOCJAN, dipl. inž. Zvonimir VOLFAND

RED DELA S SREBRNIM VENCEM

Božena BOŽIČ, Marija DRUGOVIČ-ŽAGAR, Slavko ERJAVEC, Anton JAKOFCIČ, Nikolaja KOREN - IVANČIČ, Uroš KOS, Franc MUČIČ, Rihard MUŽIČ, Avgust OPAKA, Jože PEČAR, Alojz RACIČ, Martin SENIČAR, Nikola SKLEDŽIČ, Jolanda ŠABERLA-LOVENJAK, dipl. inž. Jože ŠTURM, inž. Boris TERTNIK, dipl. inž. Janez ZUPANČIČ, Miroslav ZUPANIČ, inž. Velimir ŽIVANOVIČ.

MEDALJA DELA

Inž. Karel ARKO, Silvester BELCIJAN, Jože ČONČ, Franc GREGOREC, Andrej GROM, Peter KOŠIR, Ignac KUŠTER, Rihard NOVAK, Mirko PINTAR, Nikolaj SEDEJ, Jože SPAREMBLEK.

Delavski svet je sklenil!

Najvažnejša točka dnevnega reda 4. seje delavskega sveta v septembru je bila obravnava poslovnih rezultatov letošnjega leta. Predhodna široka obravnava poslovnega poročila za 1. polletje na nivojih temeljnih organizacij združenega dela je dala vrsto tehtnih in koristnih pobud in predlogov za kar najbolj uspešno dokončanje poslovnega leta, pa tudi za naprej. Posebna kvaliteta se tokrat kaže v tem, da so ustrezne strokovne službe temeljito obdelale predloge in ugotovitve TOZD in oblikovale predlog konkretnih ukrepov. Po tako predloženem programu je delavski svet sprejel vrsto ukrepov za povečanje proizvodnje do konca letošnjega leta. Naj navedemo najpomembnejše:

- Finančna sredstva je potrebno prvenstveno angažirati za material iz uvoza, katerega pomanjkanje bi lahko zavrlo končne faze proizvodnje objektov.
- Nujna je pospešitev finalizacije proizvodnje manjšega števila objektov, ki so že blizu dokončanja ter odpraviti ozka grla na končnih fazah proizvodnega procesa.
- Znanjševanje nedokončane proizvodnje naj se zagotovi z začasno ustavitvijo lansiranja nekaterih novih proizvodov v proizvodnjo.
- Glede na pomanjkanje delavcev je potrebno v proizvodnji povečati število nadur in tako delo še posebej nagraditi. Pomembno je tudi izboljšati delovno disciplino na vseh področjih.
- V podjetju se organizira servisna dejavnost za osnovni program litostrojске proizvodnje.

Med pomembnimi ukrepi pa je nedvomno tudi dokončna izvedba organizacije TOZD v skladu s sprejetim samoupravnim sporazumom.

Izreden pomen pa ima nedvomno dolgoročno usmeritev našega podjetja. To vprašanje je v znatni meri dopolnjevalo obravnava poslovnega poročila, osnovni koncept pa je razložil generalni direktor. Delavski svet je sprejel in podprl koncept poslovne orientacije podjetja, po katerem naj bi v skladu z iniciativo CK ZKS postal Litostroj eden od nosilcev razvoja kovinske industrije Slovenije v smislu združevanja posameznih kovinsko-predelovalnih podjetij v okviru interesne skupnosti. Taka interesna skupnost naj bi bila osnova za nadaljnje faze integracijskih procesov slovenskega gospodarstva.

Med pomembnimi odločitvami septembrske seje delavskega sveta pa je tudi odločitev o izdvojitvi sredstev za pomoč Pomurju. V ta namen bomo prispevali znesek v višini 2% mesečnih neto osebnih dohodkov. S tem se je tudi Litostroj uvrstil med številne delovne organizacije, ki so se odzvale klicu solidarnosti.

Spominjam se ...

Ko sem bral v časopisu o vaši proslavi 25. obletnice podjetja, sem se spomnil na ves trud in napore, ki smo jih leta 1953 vložili v to, da bi se vaši proizvodi uveljavili na indijskem tržišču. V spominu mi je ostal še posebno primer prodaje žerjava za tovarno vagonov v Peramburu v južni Indiji. Vaša cena je bila sicer najnižja, toda naročnik se je obenem z vami pogajal tudi z neko domačo tvrdko, ki vam je bila najnevarnejši tekmeč. Vaše podjetje je predstavljalo inž. Birsu, kadar pa le-ta ni utegnil, vas je zastopal predstavnik naše ambasade. V teh letih sem bil prvi sekretar v New Delhiju, zaradi prodaje žerjava pa sem moral ostati v tem mestu vse vroče poletje, tako da sem bil celo ob letni dopust. Že je bilo videti vse izgubljeno, ko sva se z ambasadorjem dr. Nikoličem obrnila za pomoč k ministru za preskrbo Svaranu Singhu, ki je sedaj indijski minister za zunanje zadeve. Najina intervencija je bila uspešna in zato se prav z veseljem spominjam teh časov, ko pravzaprav nismo imeli še nobenih referenc. Na vprašanje, kam vse v inozemstvo smo že izvažali takšne žerjave, smo bili v veliki zadregi.

Ob tej priliki mi je vaše podjetje tudi poslalo zahvalno pismo, ki ga še vedno hranim med ostalimi spisi v svojem arhivu.

Dr. Josip Presburger, Beograd

Odlikovanja je v imenu predsednika republike TITA podelil članom kolektiva Franc Leskošek-Luka

Pregled sedemmesečnih rezultatov dela

Zaradi priprav na praznovanje 25. obletnice obstoja podjetja smo malo zanemarili naše polletne preglede o izvršeni proizvodnji, zato bomo prikazali sedemmesečni pregled rezultatov poslovanja v letu 1972.

Kaj je skupna in blagovna proizvodnja in blagovna ter interna

realizacija je razvidno iz časopisa »Litostroj« št. 4.

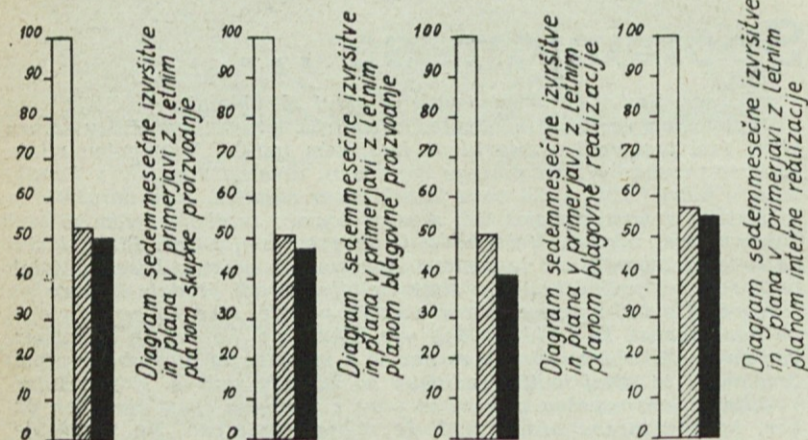
V spodnji tabeli prikazujemo skupno proizvodnjo po proizvodnih ločenih za posamezne proizvodne enote in skupno ter blagovno proizvodnjo in blagovno ter interno realizacijo za celo podjetje.

Naziv proizvoda	Izvršitev plana I.-VII. %	Izvršitev letn. plana %	Odnos nasproti I.-VII. 1971 %
Vodne turbine	107,8	35,8	127,8
Črpalke	82,6	31,9	52,7
Žerjavi in reduktorji	118,3	65,3	87,3
Oprema za cementarne	157,5	33,6	14,3
Hidravlične stiskalnice	118,5	53,2	180,4
Strojni deli	80,3	27,9	121,4
Dizel motorji	90,3	64,7	218,3
Talna transportna sredstva	74,9	41,5	115,2
Orodje	115,3	67,3	93,3
PE FI - Skupaj	92,0	43,5	88,7
Jeklena litina	107,6	80,4	112,9
Ulitki sive litine	89,4	51,6	100,4
Ulitki specialne litine	137,0	79,3	107,8
Zvarjenci	82,5	47,8	101,2
Odkovki	122,2	71,3	110,3
PE PI - Skupaj	96,4	55,4	105,6
Kisik in drugo	112,2	65,5	91,6
Osnovna proizvodnja	95,2	50,1	97,2
PE PA	40,2	23,4	24,3
Podjetje - Skupno	95,2	50,1	97,2
Podjetje - blagovna proizv.	94,5	47,6	96,4
Podjetje - blagovna real.	80,6	40,6	82,3
Podjetje - interna real.	96,4	55,0	96,5

Iz gornje tabele je razvidno, da pri posameznih proizvodnih zastojah za planom. Sedemmesečni plan proizvodnje je 52,6 %, izvršen pa le 50,1 %. Še slabše rezultate beležimo pri proizvodni enoti PA kjer je od planiranih

58,3 % dosežena proizvodnja le 23,4 %.

Odvijanje procesa skupne in blagovne proizvodnje ter blagovne in interne realizacije za celotno osnovno proizvodnjo ponazarjamo z naslednjimi diagrami.

Legenda: □ letni plan, ▨ sedemmesečni plan, ■ sedemmesečna izvrš.

Poleg količinske proizvodnje si bomo ogledali tudi fakturirano realizacijo, to je finančno plat našega poslovanja. Fakturirana realizacija zaostaja za planom finančne realizacije še bolj kot količinska proizvodnja. Veliko boljše rezultate pri izvršitvi plana in v primerjavi z letom 1971 opažamo pri izvozu, saj smo ga

v primerjavi z letom 1971 dosegli 202,4 % Najslabši rezultati so pri proizvodni enoti PA. Kot pri količinski proizvodnji je ta padec opaziti tudi na finančnem področju zaradi devalvacije dinarja in carinskih predpisov.

Kakšno je stanje fakturirane realizacije, vidimo na spodnji tabeli.

	Izvršitev plana I.-VII. %	Izvršitev letn. plana %	Odnos nasproti I.-VII. 1971 %
Domači trg	86,4	44,2	68,5
Izvoz	98,9	51,9	202,4
Osnovna proizvodnja	94,3	45,9	111,2
Proizvodnja avtomobilov	72,2	42,1	37,2
Podjetje - Skupno	88,0	45,0	75,9
Osebnih dohodkov	102,3	58,3	117,9

Vidimo, da so v glavnem vsi elementi malo pod planom, le osebni dohodki so za malenkost

preseženi in nekoliko višji v primerjavi z letom 1971.

Tiskovna konferenca

Ob praznovanju 25-letnice Litostroja je generalni direktor podjetja dipl. inž. Marko Kržišnik priredil 31. 8. 1972 tiskovno konferenco za predstavnike tiska. Udeležilo se je okoli 15 predstavnikov naših časopisov in RTV.

V uvodnih besedah je direktor Litostroja med drugim poudaril, da so prve objekte te tovarne gradili udarniško, Litostroj pa so v preteklosti vse prevečkrat in po krivici imenovali politično investicijo. Litostroj v vsej svoji zgodovini ni bil nikoli v breme družbi.

Po podatkih skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva smo v prvem povojnem letu imeli instaliranih 211 Mw moči v hidroelektrarnah. Leta 1970 je ta moč narasla na 3630 Mw instaliranih kapacitet, od tega je približno 72 % opreme za HE - vodnih turbin, ki so jih izdelali v Litostroju.

Novinarji so iz litostrojske proizvodnje izvedeli nekaj zanimivih podatkov, ki povedo marsikaj: največja turbina, med 280, kolikor so jih izdelali v Litostroju, je Francisova turbina za HE Split pa 2x120.000 KW, najtežji ulitek za nadomestni ladijski vijak, ki so ga vili v livarni sive litine tehta 39 ton, najtežji ulitek iz livarne jeklene litine pa 22 ton. Do sedaj smo izdelali dvigala največjih nosilnosti za HE Djerdap - nosilnost 800 ton in za pakistansko HE Tarbela Dam - 600 ton. V desetih letih smo številni kupcem doma in v tujini dobavili okrog 800 sti-

skalnic, sedanje naročilo 250 preoblikovalnih strojev za SZ pa šteje med doslej največje izvozno naročilo te vrste strojev.

V srednjeročnem planu do leta 1975 predvidevamo, da bomo od celotne letne blagovne proizvodnje sklenili kar za 50 % izvoznih naročil. Naši izvozni posli so finančno ugodnejši od nekaterih domačih za isto vrsto opreme. (To velja predvsem za vodne turbine.)

Problemov imamo veliko, ne smemo pa obupati, saj smo si v dopustniških dneh nabrali novih energij, da se spoprime s težavami, jih odstranimo in v prihodnjih pregledih pokažemo boljše rezultate.

Na tiskovni konferenci

Velesesejem v Gradcu

Od 30. septembra do 8. oktobra bodo tako kot vsako leto tudi letos priredili v Gradcu jesenski velesesejem.

Ze vsa zadnja leta je po obširnosti ponudb drugi največji razstavljaec Jugoslavija, ki jo bodo letos prvič zastopali razstavljalci iz štirih republik.

Hrvatska in Slovenija bosta v posebnem paviljonu prikazali pre-rez industrijske in obrtniške proizvodnje, teh dveh najbolj industrializiranih republik Jugoslavije, Bosna in Hercegovina ter prvič tudi republika Srbija pa bodo v okviru »Razstave narodov« priredile posebno razstavo na velikem razstavnem prostoru, ki bo meril kar 400 m².

V torek, 3. oktobra, bo »Jugoslovanski dan«, ki je na tem velesesejmu postal že kar tradicionalen.

Glede na delež pri avstrijskem uvozu zavzema Jugoslavija trenutno peto mesto, kar pomeni, da je v mednarodni skupini avstrijskih trgovskih partnerjev še pred ZDA, SZ in Švedsko.

Trgovinski poslovni stiki med hrvaškimi in slovenskimi podjetji

na eni in avstrijskimi podjetji na drugi strani so že več let zelo intenzivni. V preteklem letu so navezali stike še s podjetji iz Bosne in Hercegovine, letos pa so

tudi zastopniki srbske gospodarske zbornice sklenili, da bodo na jesenskem velesesejmu prvič sodelovala tudi srbska podjetja s svojimi izdelki.

Pihalni orkester je dal proslavi slavnosten poudarek

Pred petindvajsetimi leti so pisali

KDO GRADI LITOSTROJ — Po narodnosti delavcev je delovni kolektiv zelo pisano sestavljen. Če prisiuhneš razgovoru delavcev, ne boš slišal samo skoraj vsa slovenska narečja, temveč boš ugotovil, da so tu poleg naših Prekmurcev, Primorcev in Ljubljancev na delu Medjimurci, Hrvati iz drugih pokrajin Hrvatske, Dalmatinci, Bosanci itd. »Ko je prišel k nam, marsikdo še krampa ni znal pravilno zavihteti,« je dejal eden izmed inženirjev. »Danes ga je delo toliko izoblikovalo, da se z uspehom uveljavlja v okviru celote. Mi gradimo Litostroj, toda tudi Litostroj gradi nas vse, delavce, polirje in inženirjev. (Slovenski poročevalec).

LIVARNA TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ DELA!

Slovesnost začetka dela naše največje livarne, nove livarne Litostroja se je spremenila v splošni praznik vsega delovnega ljudstva mesta Ljubljane. Ze v zgodnjih popoldanskih urah so se začele valiti po Celovški cesti velike množice ljudstva, ki je hotelo prisostvovati svečanemu trenutku. Točno ob 16. se je pripeljal maršal Tito, ki ga je zbrana množica sprejela z največjim navdušenjem. Bilo je točno ob 16,30, ko je direktor tovarne Pečar z roko pozval okoli stoječe, naj se odmaknejo. Pred žleb je stopil visok delavec z dolgim železnim drogom in z njim odprl peč. Med navdušenim ploskanjem je začel teči tenak ognjen curek razstopljenega železa. Godba je zaigrala himno. Navdušenje je doseglo višek. (Slovenski poročevalec).

Praznik na planini

V soboto, 26. avgusta, je kmalu po 5. uri postajalo pred glavnim vhodom v tovarno vse bolj živahno. Zbirali so se avtobusi, prihajali osebni avtomobili. Kazalo je, da bo lep dan in množica udeležencev je nestrno čakala na odhod na prvi tabor Litostrojanov na Soriški planini. Tabor je organizirala komisija za proslavo 25-let-

nice Litostroja pod predsedstvom tov. Kriliča v sodelovanju s komisijo za rekreacijo in Planskim društvom Litostroj.

Posebno nestrni so bili tekmovalci avto rallyja, ki ga je pripravila komisija za rekreacijo pod vodstvom prizadevnega Milana Vidmarja.

Kmalu po sedmi uri so začeli prihajati na planino prvi posamezniki s svojimi avtomobili, pripejalo se je osebje delavske restavracije, ki je zasedlo lične lesene barake za izdajo hrane in pijače. S posebnim avtobusom je prispela godba, ki je takoj po prihodu pod vodstvom kapelnika Leandra Pegama ubrala vesele viže, da se je razlegalo daleč po planini. Avtobus za avtobusom se je vzpenjal po vijugasti cesti, vmes pa še kopica osebnih avtomobilov. Za vse je bilo dovolj prostora na parkirišču. Z 22 avtobusi in osebnimi vozili je prišlo na planino okrog 1600 udeležencev. Udeleženci tabora so se najprej nekoliko okrepčali, nato pa v živahnem pomenku z znanci kupovali razglednice s posebnim žigom za to priložnost in raznovrstne spominke. Medtem so že začeli prihajati na cilj tekmovalci rallyja.

Skupno se je rallyja udeležilo 31 tekmovalcev, ki so vsi brez nezgode prispeli na cilj.

Tekmovalci so morali med potjo odgovarjati na zanimiva, pa tudi »zaguljena« vprašanja. Tako ni nihče prav odgovoril na vprašanje: »Kakšna je voda, preko katere ste peljali?« Ko vendar vsi vemo, da je lahko mrzla, narasla, kalna, sladka itd.

In že je bila tu deveta ura, ko je predsednik sindikata tov. Jevnikar Franc, pozdravil vse navzoče in odprl prvi tabor Litostrojanov z željo, da bi vsi prisotni preživeli vesel dan.

Instrumentalni ansambel Gorenjci iz Radovljice s svojim napovedovalcem, dramski igravec Janez Rohaček z doživeto deklamiranimi pesmimi in odlomki del naših pisateljev ter litostrojska godba so prizadevno izvedli kulturni del programa, ki pa »nikogar ni motil«, kot je dejal hudomušnež. Litostrojski godbeniki so igrali na najvišjem nivoju, kajti z množico udeležencev so se povzpeli prav na vrh Lajnarja. Uslužbenke delavske restavracije so imele polne roke dela, ko so delile hrano in pijačo žejnim in lačnim.

Veliko zanimanje so vzbudile družabne športne igre, ki jih je duhovito vodil Tone Erman. Najprej so tekmovali s hoduljami. Zmagal je tisti, ki se je ravnal po načelu »počasi se daleč pride«. Tisti, ki so hiteli, so kmalu popadali z višine na tla, pri čemer so imeli gledalci veliko veselja. Tudi tek v vrečah je izzval salve smeha. Največ zanimanja pa je bilo za tekmovalstvo žensk v metanju valarja. Dolgo je vodila mamca srednjih let, končno pa je zmagala rosna mladenka, ki je valjar zalučala najdlje. Zdi se, da ga dolej še ni uporabljala in upamo, da ga tudi v zakonu ne bo.

Po končanih tekmovaljih se je zanimanje obrnilo k srečolovu, kjer je bil glavni dobitnik ponny kolo, drugi pa nov nahrbtnik z dvema steklenicama radenske vode in skritim težkim kamnom, da dobitnika takoj opozori: gorohodci morajo biti pripravljeni na napor. Srečolovu je sledila prodaja srčkov, kjer so tekmovali kavalirji, kdo bo svoji izvoljeni kupil čim več srčkov. Med tem so se Gorenjci odpeljali, naši godbeniki pa so bili že kar malce utrujeni. Ura je bila 16 in čez, ko so se prvi obiskovalci pripravljali na odhod. Ko je začel legati mrak na planino, je bila že skoraj zapuščena. Ostali so le še odborniki planinskega društva, ki so naslednji dan pospravili »spominčke«, da je bila planina spet taka pot prej.

Tabor je obiskal tudi gen. direktor ing. Marko Kržišnik, ki je spričo uspele organizacije predlagal, naj bi tabor pripravili vsako leto ob obletnici ustanovitve tovarne.

Pa se je res vse lepo izteklo, saj niti gasilci niti reševalci niti zdravstvena služba niso imeli dela, garali so le gostinci in planinci, zadovoljni pa so bili vsi. V upanju, da bo tabor postal tradicionalna oblika rekreacije — vsem letošnjim in bodočim udeležencem — nasvidenje prihodnje leto.

Reka ljudi je hitela na planino

Hitro, hitro, lačni prihajajo

Litostrojska godba je ves čas skrbela za dobro razpoloženje

Najbolj so se odrezali tisti, ki so hiteli počasi

Dreta

Kazenske točke so tekmovalci prejeli tudi na cilju

Naj bo gojzer ali salonar, vrteli so se veselo vsi

Joj, ko ne bi bilo vreče

Spomini, šale, dobra volja, vsega je bilo na pretek

Po natančnem pregledu in točkovanju danih nalog so se tekmovalci rallyja razvrstili takole:

1. Gričar Vital	PB	Škoda	119 pik
Gričar Boris			
2. Kocjan Stane	PB	Fiat 750	111 pik
Kralj Janez			
3. Krilič Pavle	ZSE	R 12	107 pik
Jevnikar Franc			
4. Vrhovec Miro	PTO	Škoda	106 pik
Vrhovec Cveta			
5. Repnik Jože	FI	VW 1300	101 pik
Kumar Pavle			
6. Živec Simon	PB	VW	99 pik
Rakef Janez			
7.—8. Čadež Janez	FI	BMW	97 pik
Čadež Špela			
7.—8. Grošelj Srečko	PRB	VW	97 pik
Grošelj Sonja			
9. Krašovec Jože	PA	R 12	95 pik
10. Sekač Andrej	FI	Citroën GS	93 pik
Berčič Miran			

Igre mladosti, zdravja,

Slučaj je nanese, da so športne igre ob proslavi 25-letnice podjetja sovpadale z zadnjim dnevom olimpiade v Münchnu. Toda to ni nikogar motilo — nasprotno: tekmovalci so se morda prav zato še srčneje borili za čimboljši uspeh svojih ekip.

Dolgo že ni bilo čutiti tako živahnega utripa športnega življenja v Litostroju. Ko bi videli, kako so balinarji zgladili svoje stezice, čeprav jim je dan poprej nagajal dež, kako skrbno je bilo pripravljeno tekmovalništvo v orientacijskem pohodu, koliko truda so vložili strelci v pripravo strelišča na hodniku industrijskega centra in koliko tehtanj je bilo pri sestavi čimboljših ekip za šah, kegljanje, nogomet...

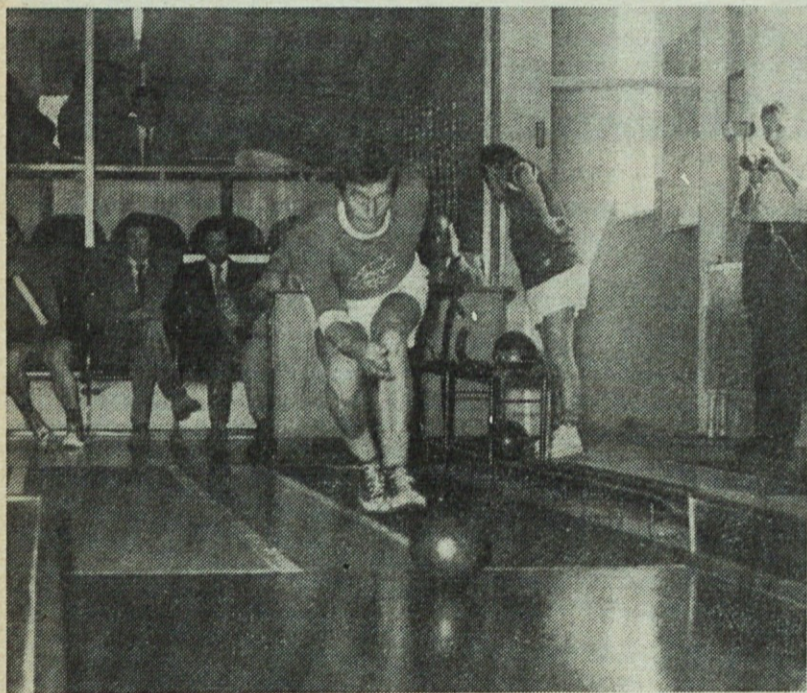
Lep dan se je obetal — kot nalašč za športna tekmovanja — ko je tajnik sindikata tov. Stane Kocjan po pozdravni koračnici zaželel udeležencem iger čimveč športne sreče in dobrih rezultatov. Potem je šlo zares: v peteroboju so se v sedmih panogah zvrstili tekmovalci podjetij: FERRALIT — Žalec, SAVA — Kranj, STEKLARNA — Hrastnik, ŽELEZARNA — Jesenice in LITOSTROJ.

Vzporedno s peterobojem pa so tekle borbe v šestih panogah tradicionalnega troboja med reprezentancami METALNE iz Maribora, STROJNIH TOVARN iz Trbovelj in domačina LITOSTROJA.

Pa naj malo več zapišemo o posameznih srečanjih in doseženih uvrstitvah.

LITOSTROJ IMA NAJBOLJŠE KEGLJAČE

S tem nismo povedali nič novega, saj vemo, da so nas kegljači doslej le redko razočarali. Tokrat jim je šlo skoraj brez spodrsaljaja, saj so zmagali v peteroboju pred zelo močnimi steklarji in železarji in še bolj prepričevalno v troboju. V tek-

Litostroj ima najboljše kegljače

movanju 6 x 100 lučajev je bil Litostrojčan Hudolin drugi med posamezniki, le z enim kegljem manj kot najboljši Gujidič (474) iz Steklarne Hrastnik. Nasploh pa je treba zapisati, da so keglji padali kot za stavo, tekmovalno razpoloženje pa je bilo vseskozi na višini.

Rezultati peteroboja 6x100 lučajev:

1. Litostroj 2512 kegljev (Hudolin 473, Špende 399, Zobec 394, Tušar 409, Rovdi 392, Perušek 445)
2. Steklarna 2500 kegljev
3. Železarna 2495 kegljev
4. Sava 2437 kegljev
5. Ferralit 2248 kegljev

Troboj — borbene partije:

1. Litostroj 851 kegljev
2. Strojne tovarne 786 kegljev
3. Metalna 662 kegljev

ŠAHISTE VČASIH SPREMLJA SMOLA

Samo tako si namreč moremo razlagati igro naših šahistov, ker so bili kljub premočni zmagi v peteroboju in skupni razvrstitvi prvi, v troboju pa zaradi slab-

Šahistom ni manjkalo borbenosti, ampak sreče

šega rezultata na prvi deski pri istem številu točk samo drugi. Sicer pa je tekmovalništvo pod vodstvom neumornega Antona Suwe potekalo z dosti manj protesti kot v Reykjaviku, čeprav mu podobne borbenosti ni manjkalo.

Rezultati peteroboja:

1. Litostroj 13,5 točke
2. Železarna 11,5 točke
3. Sava 5,5 točke
4. Ferralit 5,5 točke
5. Steklarna 4 točke

Rezultati peteroboja:

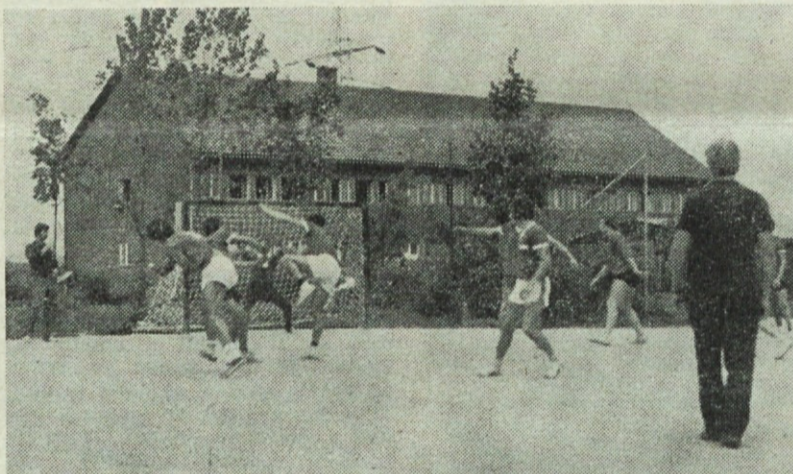
1. Steklarna 12 točk
2. Litostroj 10 točk
3. Železarna 10 točk
4. Sava 8 točk
5. Ferralit 0 točk

Troboj:

1. Litostroj 4 točke
2. Strojne tovarne 2 točki
3. Metalna brez ekipe

NEUTRUDNI ROKOMETAŠI

Tekmovalništvo v rokometu je trajalo tja v pozno popoldne, saj so ekipe za peteroboj morale odigrati po štiri tekme. No, »kibi-

Neutrudni rokometiši

cev« ni manjkalo in šlo je zares, skoraj kot na olimpijskih igrah. Litostrojki igralci imajo v tej panogi manj tekmovalnih izkušenj in zato pač niso mogli uspešno tekmovali z ekipami, v katerih igrajo izkušeni ligaši.

Rezultati peteroboja:

1. Sava 7 točk
2. Železarna 7 točk
3. Steklarna 4 točke
4. Litostroj 2 točki
5. Ferralit 0 točk

Troboj:

1. Strojne tovarne 4 točke
2. Metalna 1 točko
3. Litostroj 1 točko

BRAVO STRELCI

Tudi pri streljanju z zračno puško je veljal za končno razvrstitev rezultat moške in ženske ekipe. Naši tekmovalci so bili obakrat prvi in v napetem boju s tekmovalci Steklarne zmagali v peteroboju. Sicer pa je bila to panoga, v kateri so tekmovali samo za peteroboj.

Rezultati:

1. Litostroj 1532 krogov
2. Steklarna 1510 krogov
3. Sava 1162 krogov
4. Železarna 1160 krogov
5. Ferralit 849 krogov

HURA ZA ODBOJKARJE

Ko je že kazalo, da s sestavo ekipe za odbojko ne bo nič, so

se na dan tekmovanja vendar pojavili na igrišču tudi litostrojki odbojkarji. Predstavili so se drug drugemu in zaigrali prvo tekmo bolj za trening kot zares, kar je povsem razumljivo. Ker pa so bili vmes tudi nekdanji dobri igralci, jim je šlo iz srečanja v srečanje bolje, tako da so kot edina ekipa dosegli točko proti zmagovalcu, ki je vse ostale ekipe odpravil z 2:0.

Rezultati:

1. Železarna 8 točk
2. Sava 6 točk
3. Ferralit 5 točk
4. Steklarna 4 točke
5. Litostroj 2 točki

ORIENTACIJA — ODLIČNO!

Kot zadnja disciplina je bil v peteroboj vključen tudi orientacijski pohod, ki je brez dvoma terjal največ priprav. Petčlanske ekipe, v katerih pa sta morali biti najmanj dve ženski članici, so morale najprej reševati poseben test iz zgodovine taborništv. NOB, Litostroja in del. samoupravljanja. Med potjo pa jih je poleg samega orientiranja oz. iskanja poti čakala še kopica nalog. Tako so morali postavljati in podirati šotore, nuditi prvo pomoč, streljati z zračno puško, narisati skico poti in opisati okolje. Vse naloge so bile točkovane s skupno 1100 možnimi točkami, pri čemer je bil upoštevan tudi čas hoje. Skratka, zelo dobro pripravljeno in organizirano tekmovalništvo. Za zmago v njem pa naši

Hura za odbojkarje

je ekipa Metalne močno mešala štrane, medtem ko Trboveljčani niso resneje posegli vmes in bili tretji.

Prav obratno je bilo v malem nogometu, kjer je ekipa Strojnih tovarn premagala Litostrojčane s 4:0, Metalno pa s 6:3. Ker pa je Litostroj proti Metalni zmagal s 5:0, je osvojil drugo mesto.

KONČNI REZULTAT:

V PETEROBOJU
ZMAGA LITOSTROJA
V TROBOJU
POKAL V TRBOVLJE

Končni seštevek točk v peteroboju je po sistemu točkovanja za prvo mesto v posamezni panogi 5 točk, za drugo 4 točke, itd. dal naslednji vrstni red:

1. Litostroj, Ljubljana 31 točk
2. Steklarna, Hrastnik 22 točk
3. Sava, Kranj 21 točk
4. Železarna, Jesenice 20 točk
5. Ferralit, Žalec 11 točk

Prvo mesto in z njim prehodni pokal so tako z velikim naskokom osvojili Litostrojčani, medtem ko je bila borba za naslednja tri mesta izredno izenačena, saj jih loči le po ena točka.

V troboju si prvo in drugo mesto s po 14 točkami delita moštvi Strojnih tovarn in Litostroja, medtem ko jih je Metalna dosegla 7. Ker so bili dosedanji lastniki prehodnega pokala Trboveljčani, velja, da so ga v dani situaciji osvojili tudi letos.

Po razglasitvi rezultatov in podelitvi priznanj v del. restavraciji še pozno zvečer niso prenehali razgovori, kako bi, če bi...

Bil je lep dan, dan mladih po letih in srcu in vsi se ga bomo radi spominjali.

ETO

Bravo strelci

moči

Taborniška organizacija

Trofeja balinarskega turnirja

V moški ekipi ni bilo problemov

Mali nogomet je navdušil

Požirek iz zmagovalnega pokala je poplačal znoj

Balinarji so zlikali svoje stezice

V prvih letih tega stoletja se je taborništvo začelo razvijati in je že kmalu doseglo pomembne uspehe pri vzgoji mladega človeka.

Taborništvo je prineslo osnovne vzgojne spremembe iz razvoja počitniških kolonij. Ideje počitniških taborenj za mladino so se izoblikovale na podlagi izkušenj tabornikov. Že več kot 60 let se elementi taborniškega življenja in vzgojnega dela uporabljajo pri delu z mladino.

Taborništvo si je s svojim načinom življenja pridobilo množico deklet in fantov iz številnih dežel sveta. Lahko trdimo, da pri tabornikih tisoči moških in žensk prostovoljno žrtvujejo svoj prosti čas za mladega človeka, pomagajo pa jim tudi pri organizaciji njihovega dela.

Namen taborniške vzgoje je v tem, da odtegne mladega človeka od vseh kvarnih vplivov civilizirane družbe in ga popelje v naravo, v njen mir in skrivnosti. Taborniška organizacija je mladinska vzgojna organizacija. V vseh teh letih si je pridobila velik ugled s svojimi številnimi uspehi pri vzgoji doraščajoče mladine.

Največji odstotek članov v organizaciji že vrsto let predstavlja mladina, ki po svoji telesni in duševni rasti pripada tako imenovani tehnično-konstruktivni dobi. Seveda mora biti tudi vzgojno delo v organizaciji temu primerno.

Taborniška organizacija ima razdeljen program dela po starostnih kategorijah članstva:

Najmlajši člani organizacije so Medvedki in Čebelice.

Za prvo kategorijo tabornikov je posebno pomembna povezava z domom, šolo in organizacijami,

ki tudi vzgajajo otroke te starosti. Delo medvedkov in čebelic je usmerjeno v razvijanje pozitivnih vrednot, kulturnih navad in odstranjevanje otrokovih pomanjkljivosti.

Srednja starostna kategorija članstva so člani od 12. do 18. leta starosti. Ti predstavljajo gibalno silo organizacije. V tej starosti preživijo taborniki najbolj dinamična leta, osvojijo znanje taborniškega programa in vrsto veščin. Številni izleti, tabori, sestanki, raziskovalni pohodi in orientacijski teki ter celotno aktivno delo v organizaciji sami mnogo prispevajo k ustvarjanju lika pravega člana socialistične skupnosti. Vodniki, funkcionarji čet, družin in vodje različnih akcij ob pravilni vzgoji navadno ostanejo zvesti organizaciji vse tja do poznih let življenja.

Tretja kategorija so člani stari nad 18 let, ti so združeni po klubih. So vodilni funkcionarji občinskih in drugih taborniških zvez. Na taborjenju ali v odredih imajo vloge starešin, članov nadzornih odborov ali mentorjev. V tej starosti se člani specializirajo za posebne dejavnosti — osebne konjičke, lahko pa dosežejo tudi naziv tabornik-specialist oziroma tabornik-instruktor. Taborniki teh let postanejo idejni vodje, strokovni sodelavci, avtorji taborniške literature in predavatelji na raznih seminarjih in tečajih za vzgojo funkcionarjev enot.

Na izlete potujejo največkrat taborniki z nahrbtniki na ramah, v naravi postavljajo šotore, kuhajo in se igrajo. Narava jim predstavlja le okvir, v njem pa uporabljajo primarna sredstva za vzgojo mladega človeka.

Pot bo dolga... a cilj je lep (Foto: Yeti)

Vse najboljše, Litostroj

Ob praznovanju 25-letnice Litostroja, je naše podjetje prejelo številne brzojavke in pozdrave — čestitke delovnih kolektivov iz vse države. Nekaj njih objavljamo.

Ker se žal ne moremo udeležiti vaše proslave, vam na ta način čestitamo in obenem želimo vašemu kolektivu še več delovnih uspehov.

Cementarna Šar

Ob priliki vašega jubileja vam želimo mnogo delovnih uspehov, tako pri vašem delu, kot v našem skupnem sodelovanju.

Predsednik DS
Ladjedelnice Reka

Ob jubileju vaše delovne organizacije vam pošljamo pristrčne čestitke z željo, da bi dosegali še večje uspehe. Naša HE je ena prvih, ki ste jih opremili, in prav zato se s še večjim zadovoljstvom pridružujemo vašemu slavlju. Upajmo, da bomo tudi v prihodnje tako uspešno kot do sedaj poslovno sodelovali.

Kolektiv HE Meslci

Ob 25-letnici vašega podjetja prejmite naše pristrčne čestitke in želje da bi se sodelovanje med našima podjetjema razvijalo tako uspešno tudi še naprej.

Energoprojekt Beograd

Ponosni smo na vaše delovne uspehe, ki ste jih dosegli v tem kratkem času, in s tem spremenili svojo tovarno v vodilno tehnično opremljeno podjetje. Spoštovani tovariši in jubilarci! Iskreno želimo, da bi se dobri odnosi med narodi Jugoslavije in SZ še naprej razvijali in krepili in da bi se prijateljstvo med delovnimi ljudmi Litostroja in leningrajske kovinarske tovarne še bolj okrepilo.

Želimo vašemu kolektivu mnogo uspehov pri izpolnitvi zastavljenih nalog, mnogo dobrega zdravja in prijetnega razpoloženja pri vašem praznovanju.

Predsednik sindikata
leningrajske kovinske tovarne
Akkuratom

Ob 25-letnici obstoja Titovih zavodov Litostroj želimo kolektivu, samoupravnim organom, vodstvu podjetja in družbeno-političnim organizacijam mnogo nadaljnjih delovnih uspehov pri ustvarjalnem delu.

Vaše ime ni znano le v Jugoslaviji, ampak ste ga kot mlada delovna skupnost nastala v porušenih domovini poneli po vsem svetu. Ime vaše delovne skupnosti ste v celoti opravičili, saj ste postali gigant jugoslovanske strojne industrije, ki z modernimi stroji in sodobno tehnologijo z vso odgovornostjo in kvaliteto izvaja prevzeta dela.

Želimo vam, da bi tako uspešno kot doslej krepili materialno osnovo in razvijali samoupravne socialistične odnose.

Predsednik DSP
Strojnih tovarn Trbovlje
Dušan Sedej

V občini Šiška je trenutno pet odredov, ki so med najbolj aktivnimi ne le v Sloveniji, ampak tudi v Jugoslaviji. K temu je tudi pripomogel odred Zlatorog. Ta je deloval v domu ICL. Šiškarji smo prvi v Jugoslaviji organizirali vajo civilne zaščite v sodelovanju s pripadniki JLA in aerokluba Stanke Bloudek ter večerno taborniško politično šolo. Med drugim izdajajo naši člani strokovno taborniško literaturo za vso Slovenijo, v stikih pa smo tudi s sorodno organizacijo iz Poljske.

V poletnih mesecih organiziramo vsako leto taborjenje na morju in v gorah. Prav na takih taborjenjih se kroji resnični taborniški duh.

Taborniška organizacija naj bi s svojo vzgojo izpolnila cilje, ki si jih je postavila naša socialistična družba.

Kdor bi se želel vključiti v vrste tabornikov, naj to sporoči Jožetu Zamudi po telefonu: št. 205 (med odmorom), sicer pa pokličite št. 488.

Yeti

Tekmovanje jih spodbuja

Slaba drža pri delu

Večkrat govorimo o utrujenosti, pri tem pa le redko zavestno ločimo umsko utrujenost, utrujenost čutil in utrujenost mišic. Prvi dve sta bolj ali manj nadloga sodobnosti, medtem ko je utrujenost mišic, ali kakor jo pogosto imenujemo telesna utrujenost, stalna spremljevalka človeškega življenja.

Telesna utrujenost je rezultat številnih činiteljev, med katerimi ni na zadnjem mestu drža telesa pri delu. Znano je, da je potrošnja energije manjša pri ležanju in da se poveča poraba energije pri sedenju za 4%, pri stanju za 13% in pri sklonjeni drži za 50%. Navedeni podatki pa nas ne smejo

zavesti k mišljenju, da je ležeči položaj najugodnejši za delo, saj že iz prakse vemo, da večino dela opravimo stoje in sede. Zaradi neustrezne telesne drža pa delamo čepce, kleče, upognjeno ali sklonjeno samo takrat, ko dela ne moremo opraviti stoje ali sede. Skoraj nikoli pa pri delu ne leži-

mo, kajti ležanje je normalen položaj za počivanje in je za delo neprikladen, saj omejuje preglednost in gibanje, predvsem pa uporabo rok, obenem pa otežkoča dihanje in druge telesne funkcije.

Če pogledamo posamezne delovne položaje, vidimo, da morajo pri stanju mišice držati telo v pokončnem položaju na nogah, ki sta sorazmerno majhni podpori, tako da so s statičnim neproduktivnim delom zaposlene velike skupine mišic, zato je mirno stanje zelo utrujajoče. Ta utrujenost se sprošča z občasnim gibanjem, kar istočasno poveča manipulacijsko sposobnost in pregled nad delom. Sedenje ima v smislu porabljenih energije precejšnje prednosti, ker je nekakšen vmesni položaj med stanjem in ležanjem. Sedenje je manj napeta drža kot stanje, saj so pri delu z rokami obremenjene samo mišice zgornjega dela ali samo ramenskega dela telesa, pa tudi napor za stabilizacijo telesa je mnogo manjši. Vzporedno z navedenim pa je zmanjšana gibljivost, zmanjšan je tudi manipulacijski prostor in pregled nad delovnim mestom. Velika pomanjkljivost je tudi v tem, da lahko za delovni učinek porabimo le manjši del telesne teže.

V želji za čim večjim delovnim učinkom, ki pa ne sme biti v škodo proizvajalčevega počutja, je treba izbrati takšen delovni položaj, da bo potrošnja energije za vzdrževanje tega položaja čim manjša. Pri tem je treba skrbeti za to, da bo pri delu in vzdrževanju položaja zaporedno obremenjenih več mišičnih skupin, tako da lahko mišice pri delu izmenoma počivajo.

Najbolje bi bilo prirediti delo tako, da bi delavec delal izmenoma sede in stoje. To v večini primerov ni mogoče, saj je izbira delovnega položaja odvisna predvsem od narave dela, delovne višine in telesne višine delavca.

Tehniki o fizioloških zahtevah človeka ne vemo dovolj, zato so pri urejanju delovnih mest nujno potrebni nasveti strokovnjakov iz tega področja. Stroški, ki pri tem nastanejo, pa se bogato obrestujejo, saj delavec lahko tako naredi več in bolj kvalitetno, brez posebnih nevarnosti za svoje zdravje.

T. F.

Dne 1. 7. 1972 je odšel v pokoj dolgoletni sodelavec Jože BIZOVIČAR, glavni kontrolor obratne kontrole v modelni mizarni. Pri nas je bil od 6. 8. 1948 do 1. 7. 1972. V pokoju mu vsi sodelavci želimo mnogo lepih dni.

Odšel je v pokoj naš dolgoletni sodelavec, delovodja v obratu težke obdelave, Stane CEDILNIK. V Litostroju je bil od 2. 9. 1947 do 31. 7. 1972. Zvestemu tovarišu želimo še veliko lepih doživetij.

Odšli so v pokoj

Dne 31. 8. letos se je poslovila dolgoletna sodelavka Štefanija KOVAČIČ. Bila je zaposlena v zunanje storitveni enoti kot čistilka. V Litostroju se je zaposlila 23. 7. 1950. Želimo ji mnogo zadovoljstva v zasluženem pokoju.

3. 8. 1972 se je poslovil in odšel v pokoj eden najstarejših Litostrojanov Franc SEDEJ, ki se je zaposlil tu že 24. 7. 1946. Bil je montažni nadzornik v zunanji montaži.

31. 7. letos se je poslovil Anton BELEHAR, ki je bil monter v regulatorski delavnici. V Litostroju se je zaposlil 1. 8. 1953. Obema želimo sodelavci še mnogo zdravih in zadovoljnih dni.

Marije in Milana Kutin ni več med nami

Usodna je bila za Kutinovo družino nedelja, 27. avgusta t. l., ko se je vračala z našega lepega morja na svoj dom. Ta pot se ni končala tako srečno, kot tolikokrat prej. Prišlo je do prometne nezgode, pri kateri smo izgubili Marijo, Milana pa so težko ranjenega odpeljali v bolnico. Težko si predstavljamo, kaj je takrat občutil sin Zvonko, ob pogledu na mamo in očeta. Njegova želja, da posledica nesreče ne bi bila tragična, se žal ni uresničila. Marijo smo pokopali, nekaj ur zatem pa je kljub kirurškemu posegu za poškodbami umrl tudi Milan. Od obeh naših sodelavcev smo se poslovili v Belskem pri Postojni, kjer je bil Marijin dom in kjer sta se tudi poročila.

Bila sta dolgoletna naša sodelavca Službe kvalitete in Orodjarne. Medtem ko smo z Marijo sodelovali 18 let, pa je Milan naš letošnji jubilar, saj je bil med nami polnih 20 let. Tiha, marljiva in skromna je bila Marija, med nami je bila priljubljena in cenjena za svoje delo; zato jo bomo še toliko bolj pogrešali. Dvajsetletna sodelava z Milanom nam je bila vedno v pomoč. Ni mu bilo dano, da bi z nami slavil svojo dvajsetletnico dela v podjetju. Z molkom smo ob slavlju počastili spomin nanj.

Ko se poslavljamo od obeh dragih sodelavcev, smo jima dolžni zahvalo za izvršeno delo, zaželimo jima lahko spanje v skupnem grobu in obljubimo, da se jih bomo vedno spominjali!

Sinu Zvonku, letošnjemu absolventu naše šole, zaposlenemu v montaži industrijske opreme, in ostalim sorodnikom, izrekamo naše sožalje ob prezgodnji in tragični izgubi naših sodelavcev!

Služba kvalitete in orodjarne

Od sodelavcev se je poslovil tudi analitik v TOZD — FI Častislav JERIN. V Litostroju je bil od 1. 1. 1948 do 2. 9. 1972. Želimo mu še veliko zdravih let in zadovoljstva s konjički.

Iz elektroenergetskega obrata je odšel v pokoj strojnik kompresorske postaje Ciril ZLOGAR. V Litostroju se je zaposlil 10. 11. 1958, poslovili pa smo se od njega 3. 8. 1972. Še veliko zadovoljnih let mu želimo.

Umetnik Peter Kocjančič

V petek, 25. avgusta 1972, so se spet odprla vrata Gorenjskega sejma v Kranju, kjer je razstavljal do 15. septembra mojster fotografije in hon. excellence FIAP Peter Kocjančič. Ob otvoritvi razstave, kjer je bilo na ogled 50 fotografij, so pudarili pomen njegovega dela in misli, ki jih je tik pred svojo smrtjo napisal veliki dr. France Stele.

Retrospektivna razstava del Petra Kocjančiča ni razstava fotografij, kakršnih vidimo vsak dan kar precej. Fotografije tega mojstra so umetnost, ki tako pritegne obiskovalca, da hodi od slike do slike, pa se spet vrača in se le težko odloči, kateri bi dal prednost. Nekeč sem videl fotografijo plesalk in vtis sem imel, da gledam okamenelo lepoto. Bil je izsek iz življenja, trenutek, ki je bil in ga ne bo več. Če pogledam Kocjančičev »Valček za tebe« imam vtis, da bo plesalka vsak hip izstopila iz slike, da se vrtil in se bo vrtela kar naprej.

Zal moram pripomniti, da pri otvoritvi ni bilo nobenega Litostrojanca, čeprav daje Peter Kocjančič že dobrih 15 let fotografijam naših izdelkov tako obliko, da dobi gledalec vtis tridimenzionalnega slikanega izdelka. Vendar upam, da si je medtem Kocjančičevo razstavo ogledal tudi kak Litostrojanec.

Peter Kocjančič je pri nas zelo znan, še bolj pa v tujini. Pred dnevi so odprli novo razstavo fotografij pod arkadami na Trgu revolucije, in to je lepa prilika, da se z njegovimi slikami spozna tudi tisti, ki o njegovi umetnosti še ni mnogo slišal.

Dreta

ČLOVEK IN DELO

Spremembe v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Po daljši javni obravnavi je Zvezna skupščina dne 28. 6. 1972 sprejela Zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Novi zakon prinaša pomembne spremembe v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki so logična sprememba sprejetih ustavnih amandmajev. Zaradi izrednega zanimanja, ki v zvezi z novim zakonom vlada med člani kolektiva, sem se namenila, da v kratkem povzamem poglobljeno značilnosti novega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Temeljne pravice na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja izvirajo iz delovnega prispevka, ustvarjenega s tekočim prispevkom iz delovnega prispevka v minulim delom. Delovni prispevek ustvarjen z minulim delom ima še poseben vpliv na izračunavanje pokojninske osnove, odmerjanje pokojnin, usklajevanje pokojnin z ekonomskimi gibanji, kakor tudi na zbiranje sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Pravice iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja ureja zakon samostojno v okviru svojih skupnosti, skupne interese glede urejanja pravic in izvajanja zavarovanja pa uresničujejo s samoupravnim sporazumevanjem in združevanjem. Posamezna vpra-

ga, vidimo, da je razen razmejitev v pristojnosti med zvezo in republiko oz. skupnostjo, nastala bistvena sprememba predvsem v obsegu in načinu beneficiranja zavarovalne dobe ter v načinu določanja in izračunavanja pokojninske osnove.

Temeljne pravice, ki jih zagotavlja zakon, so naslednje:

1. Pravica do starostne pokojnine — za primer starosti;
2. Pravica do invalidske pokojnine, poklicne rehabilitacije in zaposlitve za ustrežajočimi denarnimi nadomestili — za primer zmanjšane ali izgubljene delovne zmožnosti;
3. Pravica do denarnega nadomestila — za primer telesne okvare;
4. Pravica do družinske pokojnine — za primer smrti zavarovanca.

STAROSTNA POKOJNINA

Določbe o pravici do starostne pokojnine so vsebovane v novem zakonu od 9. do 12. člena. Glede na te določbe pridobi zavarovanec pravico do starostne pokojnine, ko dopolni starost 60 let in pokojninsko dobo najmanj 20 let, zavarovanka pa z dopoljenimi 55 leti starosti in zavarovalno dobo 20 let. Če zavarovanec oz. zavarovanka ne dopolni pokojninske dobe 20 let, pridobi pravico do starostne pokojnine, ko dopolni starost 65 let (moški) oz. 60 let (ženska), če ima najmanj 15 let pokojninske dobe. Zavarovanec, ki dopolni 40 let pokojninske dobe in zavarovanka, ki dopolni 35 let pokojninske dobe, pridobi pravico do starostne pokojnine ne glede na starost.

Kakor je razvidno, novi zakon ne predvideva tako imenovane predčasne pokojnine, ko je zavarovanec pridobil pravico do starostne pokojnine že z dopoljenimi 55 leti starosti in 35 leti pokojninske dobe (50 let starosti in 30 let pokojninske dobe za zavarovanko). Pač pa se lahko zavarovanci po 72. členu novega zakona do konca leta 1973 upokojijo tudi pod temi pogoji, v tem primeru pa se jim pokojnina zmanjša za vsako leto predčasnega odhoda v pokoj za 1,33 odstotka.

Starostna pokojnina se odmerja od pokojninske osnove, ki je mesečno povprečje osebnih dohodkov, ki ga je zavarovanec dobil za tekoče in minulo delo v zadnjih 10 letih zavarovanja pred uveljavitvijo pravice do starostne pokojnine oz. v katerih koli zaporednih 10 letih po zavarovančevi izbiri.

Rojstvo Litostroja

Delo je dne 3. 9. 1972 objavilo nekaj spominov Franca Leskoška-Luke na pretekla leta. Iz tega članka objavljamo nekaj odstavkov.

Družbeni dogovor lahko določi tudi drugačno časovno obdobje za izračun pokojninske osnove. Republiški zakon oziroma statut skupnosti pa lahko predpiše, da se za izračunavanje pokojninske osnove jemljejo dohodki le do določene višine ali pa predpiše najnižjo ter najvišjo pokojnino.

Starostna pokojnina se obračunava od pokojninske osnove v odstotkih, odvisno od pokojninske dobe, vendar pokojnina za 15 let pokojninske dobe ne sme biti manjša kot 35 odstotkov (za moške) oz. 40 odstotkov (za ženske) pokojninske osnove. Za izračunavanje pokojninske osnove se vzamejo osebni dohodki, doseženi od 1. januarja 1966. leta dalje.

INVALIDSKA POKOJNINA

V zvezi z določbami glede pravice do invalidske pokojnine, poklicne rehabilitacije, zaposlitve in v zvezi s tem pripadajočimi denarnimi nadomestili, novi zakon ne predvideva bistvenih sprememb, čeprav se tudi to omejuje le na določanje temeljnih pravic, o obsegu teh pravic in načinu izvajanja zavarovanja pa prepušča odločitve samoupravnim organom skupnosti.

Pravico do invalidske pokojnine pridobi po novem zakonu zavarovanec, ki je popolnoma nesposoben za svoje delo, za drugo ustrezno delo pa se ne more usposobiti s poklicno rehabilitacijo. Vojaški vojni invalidi od I. do VI. skupine ter z njimi izenačeni zavarovanci pridobijo pravico do invalidske pokojnine, ne glede na to, če izpolnjujejo pogoje za poklicno rehabilitacijo oziroma zaposlitve, vendar se jim na njihovo zahtevo lahko namesto invalidske pokojnine prizna pravica do poklicne rehabilitacije, če za to izpolnjujejo zakonite pogoje.

Invalidnost je po novem zakonu podana, če nastane pri zavarovancu izguba ali zmanjšana zmožnost za svoje delo, ki je ni mogoče odvrniti z zdravljenjem oziroma ukrepi medicinske rehabilitacije. Delovni invalid je vsak zavarovanec, ki pridobi pravice iz invalidskega zavarovanja.

Če je invalidnost posledica poškodbe ali bolezni izven dela, pridobi zavarovanec pravico do invalidske pokojnine, če z dopolnjeno pokojninsko dobo krije tri četrtine razdobja od dopoljenih najmanj 20 let starosti do invalidnosti (delovna leta), oziroma, če z

dopolnjeno pokojninsko dobo krije najmanj tretjino delovnih let, če obenem izpolnjuje pogoje glede gostote zavarovalne dobe, ki jih določi družbeni dogovor. Zavarovanec, ki postane invalid zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni, pridobi pravico do invalidske pokojnine ne glede na pokojninsko dobo. Seznam poklicnih bolezni, z deli, na katerih se pojavljajo, in pogoji, v katerih se štejejo za poklicne bolezni, določi družbeni dogovor.

Invalidska pokojnina ne sme znašati manj kot 45 odstotkov pokojninske osnove, če je zavarovanec postal invalid pred dopoljenimi 60 leti starosti oz. za zavarovanko 55 odstotkov, če postane invalid pred dopoljenimi 55 leti starosti. Če zavarovanec postane invalid po 60 letu starosti oz. zavarovanka po 55 letu starosti, ne sme invalidska pokojnina znašati manj kot 35 odstotkov za zavarovanca oz. 40 odstotkov za zavarovanko. Invalidska pokojnina ne sme biti manjša, kot znaša za enako pokojninsko dobo starostna pokojnina.

Vojaški vojni invalidi od I. do VI. skupine in ostali, ki so po zakonu z njimi izenačeni, imajo zagotovljeno invalidsko pokojnino v višini 85 odstotkov pokojninske osnove, če so najmanj polovico razdobja od 15. maja 1945 do nastan-

ka invalidnosti prebili na delu, ki se jim priznava v zavarovalno dobo.

DENARNO NADOMESTILO ZA TELESNO OKVARO

Pogoji za pridobitev pravice do denarnega nadomestila so glede pokojninske dobe enaki kot za pridobitev pravice do invalidske pokojnine. Telesna okvara nastane tedaj, kadar nastane pri zavarovancu izguba, bistvenejša poškodovanost ali znatnejša onesposobljenost organizma ali delov telesa, ki otežkoča normalno aktivnost organizma in zahteva večje napore pri zadovoljevanju življenjskih potreb.

Seznam telesnih okvar, ki so podlaga za določitev pravice do denarnega nadomestila, se določijo na podlagi družbenega dogovora. Znesek denarnega nadomestila se odmerja v odnosu na odstotek telesne okvare. Če je telesna okvara posledica nesreče pri delu oziroma poklicne bolezni, se denarno nadomestilo zagotavlja pod ugodnejšimi pogoji.

V naslednji številki časopisa bom podala poglobljeno določbo zakona glede zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem, ter določbe o družinski pokojnini za borbe NOV.

Hilda Colja

Zahvala

Udeleženci izleta v Leningrad se najiskrenejše zahvaljujemo delavskemu svetu in upravi podjetja, ki sta nam s tem izredno lepim popotovanjem v resnici dala dostojno priznanje ob 25. obletnici našega udejstvovanja v Litostroju.

Naša zahvala je iskrena in globoka, saj smo v štirih dneh videli toliko lepega in zanimivega, da tega ob odhodu na pot ni mogel pričakovati niti najbolj optimističen udeleženec izleta.

Vtisi so res tolikšni in tako globoki, da jih čas ne bo mogel zabrisati, kot tudi ne naše pripadnosti h kolektivu, kjer smo preživeli najlepša leta svojega življenja.

Zato še enkrat: hvala!

25-letniki

Napisano v letalu ob vrnitvi 19. 9. 1972

Likovni razstavi na rob

Razstava likovnih del članov kolektiva našega podjetja ob priliki 25-letnice podjetja je bila po udeležbi doslej najštevilnejša. Svoja dela so tokrat razstavili naslednji tovariši:

Peter Kocjančič, Anton Erman, dr. Ing. Vlado Jordan, Ciril Hrovat, dipl. oec. Milan Seme, Dušan Laloš, Desimir Nikič, Jernej Mlinar, Janko Baumkirher, Marjan

povezala le majhno število članov kolektiva, pomeni ta dejavnost kamenček v mozaiku tistega utripa življenja, ki prinaša v podjetje občutek trdne povezanosti ali pripadnosti veliki družini. V takem okolju pa je tudi vsakdanje delo lažje, plodnejše, bolj ustvarjalno. Skupna hotenja udeležencev v razstavi so oblikovala misel o enodnevnih slikarskih kolonijah v to-

Špence, Andrej Jerman, Stane Ropotar, Matej Gelemanovič in Vladimír Kovač.

varni ali kje drugje. Ustvarjena dela pa bi lahko trajno krasila notranjost podjetja.

Pod geslom »važno je sodelovati« do se na razstavi naša skupaj dela amaterjev in tako rekoč poklicnih umetnikov. Ne bomo posebej ocenjevali dela posameznih udeležencev, saj so o njih kvaliteti lahko sodili številni obiskovalci. Škoda le, da ni bilo na razstavi knjige vtisov.

Pomudimo se morda le ob mislih in pobudah, ki so se porodile ob razstavi. Čeprav je razstava

V imenu vseh razstavljalcev iskrena zahvala organizatorjem proslave ob 25-letnici za praktična darila, ki jim bodo v spodbudo pri ustvarjanju v prihodnje.

K. V.

Poškodbe v avgustu

V mesecu avgustu smo imeli v našem podjetju 49 poškodb, od tega 3 na poti v službo oz. iz službe. V MO je bilo 18 poškodb, v PK 4, v FI 22 in v sektorjih 5 poškodb.

Oči si je poškodovalo 13 delavcev, glavo 2, telo 2, prste rok 12, ostali del roke 8, noge pa si je poškodovalo 12 delavcev.

Zaradi poškodb smo izgubili 731 delovnih dni; 284 delovnih dni v MO, 39 v PK, 301 v FI, 10 v VET in 97 delovnih dni v sektorjih.

Največ poškodb je bilo v sredo 15; sledijo: v torek 14, v ponedeljek 8, v četrtek in petek 5, ter v soboto 2 poškodbi.

V mesecu avgustu smo imeli 6 poškodb več, kot v istem mesecu lani.

SLUŽBA VARSTVA PRI DELU

Gasilski jubilej

Letos poteka dvajset let, odkar je bilo ustanovljeno naše gasilsko društvo. Ta jubilej smo proslavljali skupaj s proslavo 25-letnice obstoja našega podjetja.

Proslava je tudi združena z razvitjem gasilskega prapora društva. V nedeljo, dne 10. septembra 1972, ob 8. uri zjutraj so se pred gasilskim domom v Litostroju začeli zbirati gasilci OGZ Ljubljana-Siška in povabljeni gostje. Pred delavsko restavracijo Litostroja so se tudi zbrali športniki iz nekaterih večjih podjetij iz Slovenije in balinarski športniki iz Italije, saj so se ta dan pričele športne igre v čast 25-letnice Litostroja. Adjutant poveljnika OGZ Ljubljana-Siška, višji gasilski častnik Stane Logar, je natanko ob pol desetih postavil vse gasilske enote in predal raport predsedniku GD Litostroj.

Na slavnostno tribuno je stopil tajnik izvršnega odbora sindikata Litostroj Stane Kocjan in v imenu pokrovitelja proslave, sindikalne tovarniške organizacije, pozdravil predsednika MGZ Mira Kušarja, predsednika OGZ Ljubljana-Siška inž. Matija Trlepa, predstavnik GD Strojne tovarne Trbovlje, Matalne in druge predstavnike gasilskih društev.

Nato je spregovoril predsednik GD Litostroj Vlado Mlinar, ki je v svojem govoru orisal 20-letno delovanje društva.

Najprej je govoril o zaslugah ustanoviteljev društva, med katerimi so bili Ciril Venika, Anton Dodig, Karel Tratar, Miloš Grčko, Miro Koren in Srečko Oprešnik. Z enominutnim molkom so počastili spomin pokojnih gasilcev. Govornik je nato poudaril, da v našem podjetju ni bilo večjega požara z uničevalno škodo, pač pa le požari začetnega značaja tako, da je bilo po oceni strokovnjakov sedem milijonov škode, obvarovano pa je bilo ljudsko premoženje v vrednosti preko 30 milijonov.

V našem podjetju imamo tudi poklicne gasilce, ki opravljajo stalno gasilsko službo po obratih. Poklicni in prostovoljni gasilci imajo skupne vaje in opravljajo enake naloge.

Gasilci sodelujejo med drugim s štabom civilne zaščite, s teritorialno enoto, skupaj s taborniki pa so izvedli pred časom skupno vajo. Gasilska enota je opremljena z vsemi sredstvi za gašenje požara, a tudi uprava ima zanje mnogo razumevanja. Enota je opremljena, razen telefona za javljenje požara, tudi s posebno signalno napravo, ki je razpredena po vseh obratih. V gasilskem domu so na signalni napravi oštevilčeni vsi objekti. Kakor hitro se oglasi alarm in zasveti številka objekta, kjer gori, že prihite na kraj požara gasilci. Nekateri obrati so od gasilske centrale kar precej oddaljeni, zato potrebujejo gasilci do najbolj oddaljenega objekta tri minute. Gasilci našega društva so se udeleževali mnogih okrajnih tekmovanj, republiških tekmovanj na Jesenicah in v Mariboru in trobojev med Strojnimi tovarnami iz Trbovelj, Metalno in Litostrojem.

Po končanem govoru je predsednik društva Vlado Mlinar vsem ustanovnim članom pokroviteljem proslave in kumu predal diplome. Vsa gasilska društva in predstavniki MGZ, OGZ ter STT in MM pa so prejeli spominske plakete.

Ob prazniku in razvitju prapora sta spregovorila še predsednik MGZ Ljubljana Mirko Kušar in predsednik OGZ Lj.-Siška inž. Matija Trlep. Nato je inž. Trlep podelil članom gasilskega društva za 20 in 10 let delovanja v gasilski organizaciji jubilejne značke.

Nato je nastopil najbolj slovesen trenutek proslave — razvitje prapora. Že v začetku leta so na 20. letnem rednem občnem zboru GD Litostroj sklenili, da bodo ob priliki praznovanja 25-letnice podjetja in 20-letnice društva, razvili tudi društveni prapor. Pokroviateljstvo nad proslavo je prevzel IO sindikata našega podjetja, kumovanje pa dolgoletni predsednik našega gasilskega društva, častnik I. stopnje Anton DODIG.

20-letno sodelovanje gasilske organizacije v podjetju.

Tajnik IO sindikata in kum sta pripela na prapor spominski trak, litostrojka godba pa je zaigrala državno himno. Nato so prapor slovesno odnesli v gasilski dom.

Potem se je pričel drugi del proslave — velika gasilska vaja. V vaji so sodelovali: poklicna gasilska brigada Ljubljana, GD Zg. Šiška, IGD Tovarne dekorativnih tkanin, in GD Litostroj. Namišljeni požar je izbruhnil v IC Litostroj, le da so ognjene zublje in rdečega petelina nadomestile dimne bombe. Ko je vratar šole opazil požar, je pritisnil na alarmni zvonec, prva je prihitala na požarišče domača gasilska enota, ki je napadla požar z južne strani stavbe. Stavba in hodniki so bili močno zadimljeni, zato se učenci niso mogli rešiti po stopnicah. Med tem je na kraj požara prišla četa poklicne gasilske brigade pod poveljstvom poveljnika čete Antona Hočevarja. Takoj so postavili drsalni prt, učenci so začeli drug za drugim skakati iz goreče stavbe. Poklicna četa omenjene brigade je prispela na požarišče z najmodernejšo mehanično avtomatsko lestvijo, ki doseže višino 44 m. S

to lestvijo in z gasilskim topom, ki je montiran na vozilu, so uspeli gasilci lokalizirati požar. Kot tretja je prispela enota GD Zg. Šiška, ki se je lotila požara z vzhodne strani stavbe, četrta pa je prihitala enota IGD Tovarne dekorativnih tkanin, ki je lokalizirala požar s severne strani.

Po uspeli vaji so si gostje in člani gasilskih društev ogledali podjetje. Po ogledu so priredili še zakusko in tako se je slavje litostrojskih gasilcev končalo v prijetnem razpoloženju.

Vsem gasilskim enotam in posameznikom, ki so sodelovali na tej lepi proslavi, se naše društvo lepo zahvaljuje.

Ivan Kos

Letos smo taborili

»Letos bomo šli pod plateno streho na dopust«. Tako je odločil oče Janez. Otroka Jožek in Alenka sta se razveselila, saj bo to njuno veliko doživetje.

Mati Meta je zmajala z glavo, kajti izdelek za šotor se ji je zdel zelo velik. Pomislila je na kredit, ki ga bo treba odplačevati daleč tja v naslednje poletje. Z očetom sta stopila v ljubljansko športno

Podelitev priznanj gasilcem

trgovino in tam nabavila šotor za 4 osebe. Poleg tega pa še ležalne blazine, spalne vreče, plinski kuhinjski aparat, plinsko luč ter stole in mizico. To so bile najvažnejše potrebščine predvidenega bivanja na prostem.

Doma so pobrskali po kuhinji in našli še primerno posodo za kuhanje. Pripravili so toplo obleko in obutev za hladne dni, toaletne potrebščine in športne rekvizite: badmington in žogo za odbojko. Tako so bili na red.

Prišel je dan odhoda. Mrzlično so tvorili svojega motornega konicarja, pri čemer sta otroka veliko pomagala. Še to, še ono, ne pozabi tega in onega, je ukazovala mati, a brez uspeha. Pozabljene reči so pogrešali šele na taborjenju. Avto je bil težko otovorjen, ko so izpeljali izpred domačega praga. Odahnili so se, saj so se končno po napornih pripravah odpravili na dopust. Za njimi so bile velike skrbi, pred njimi pa srečni in sončni dopustniški dnevi.

Oče Janez jih je lepo pripeljal do zelenega cilja nekje na srednji Jadran. Prišli so v camping, a nikjer lepega praznega prostora. Predstavljalje si zdaj njihovo veliko razočaranje. Oče je godrnjal, mati jih je mirila, a vsi so bili utrujeni od dolge poti. Kaj zdaj? Zavihali so rokave in postavili šotor v kotu. »Ni lepo, a za eno noč bo,« je dejala mati Meta. Naši junaki so prenočili na najslabšem prostoru, ki se jim je zdel potem, ko so se malo odpočili in okrepčali, verjemite, ali ne — najlepši!

Takoj drugo jutro zelo zgodaj so vseeno odšli na ogled za boljše mesto. Našli so ga in se hitro preselili. Tu so bili zdaj vsi zadovoljni.

Ko so se tako za »per-mej« utaborili, se je šele začelo njihovo pravo taborniško življenje. Tako življenje pomeni red — delo. To je delovni dopust, ki krepi duha in telo. Vsakemu tak dopust toplo priporočajo, saj se tu človek sprosti in odpočije. Ves dan preživi v naravi, hodi bos po pesku in travi in ni mu treba v do vratu zapeti obleki posedati po dragih gostiščih.

Delo se je pričelo že prav zgodaj vsako jutro, ko sta morala očka in sine poskrbeti in nakupiti vse potrebno za prehrano, med tem ko sta mama in Alenka postavljali šotor.

Po obilnem zajtrku so jo tako vsi štirje mahčili vsako jutro na kopanje — pravzaprav je bilo plavanje njihovo glavno opravilo. Plavali so, skakali v vodo, se potapljali vseprek, tako da so si nato ob 5. uri popoldne že pošteno zaslužili svoje kosilo in večerjo obenem.

Po večerji so za rekreacijo igrali še badmington v parih, včasih pa so odšli na sprehod ob obali, kjer so vsak dan ponovno navdušeni občudovali sončni zaton.

Dnevi so jim minevali v prijetnem brezbrizju, daleč je bila tovarna, daleč šola. Otroka sta po dnevih polnih sonca in morskih kopeli zaspala kot ubita. Mati in oče pa sta posedala pred plateno hišico, poslušala zdaj ptičke visoko v krošnjah borovcev, zdaj ple-

sno glasbo, ki jima je od časa do časa prišla na uho. Včasih ju je ta glasba zvalila na plesišče, kjer sta zaplesala.

Star pregovor »za soncem pride dež, za dežjem sonce« so neke noči doživeli na lastni koži. Veter je močno tresel njihov dom. Preplašeni so pridržavali šotor in obenem kopali jarek. Kar niso opravili že prej, si jim je zdaj maščevalo. To jim bo za prihodnje taborjenje dobra šola, saj so drugo jutro vse dopoldne sušili svoja premočena oblačila. Pa nič zato — drugi bodo že takoj na začetku taborjenja dobro premislili, kako in kam bodo postavili šotor in kako ga bodo uredili.

Prehitro so jim minili srečni dnevi. Morali so se vrniti domov, na delo v tovarno, otroka pa v šolo. Spočiti so lažje in z večjim poletom nadaljevali delovne naloge in učenje.

Do prihodnjega leta so pospravili svojo taborniško opremo, a že sedaj se veselijo dni, ko bodo zopet letovali.

Pridružite se jim tudi vi!

Me-ta.

IZID NAGRADNEGA ZREBANJA

Do 15. septembra smo prejeli 45 rešitev nagradne križanke. Izžrebani so bili naslednji reševalci:

1. Pavle Mikac, PPB
2. Vida Vidmar, IVET
3. Antonija Zorž, PPB

Izbrane misli

Le redkokdaj se nam posreči biti ob pravem času, na pravem kraju in s pravim človekom.

Thomson

Politika je umetnost, kako dvigniti prah tudi potem, ko se je že poлегel.

Morsac

Humor ni dar duha, ampak dar srca.

Borne

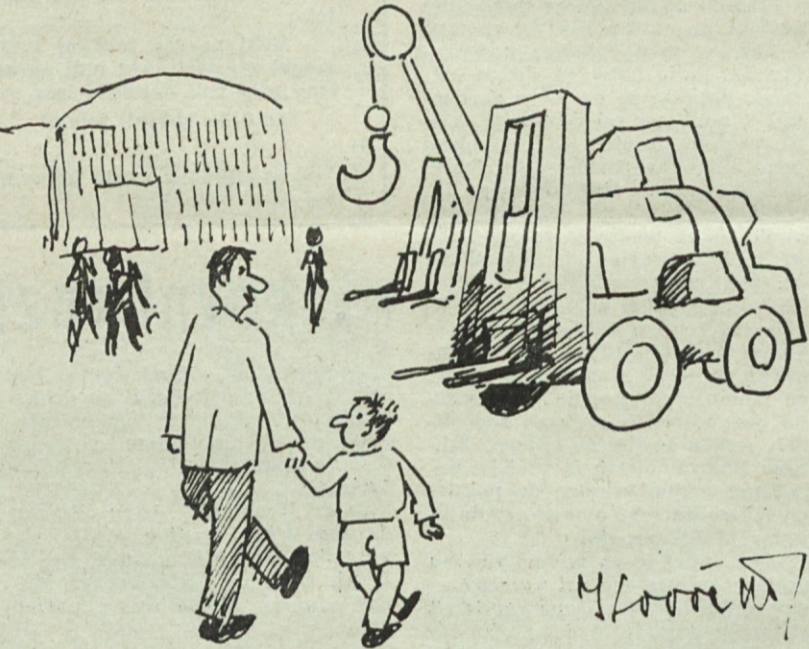
Človek je samo vsota svojih dobrih in slabih del.

Hegel

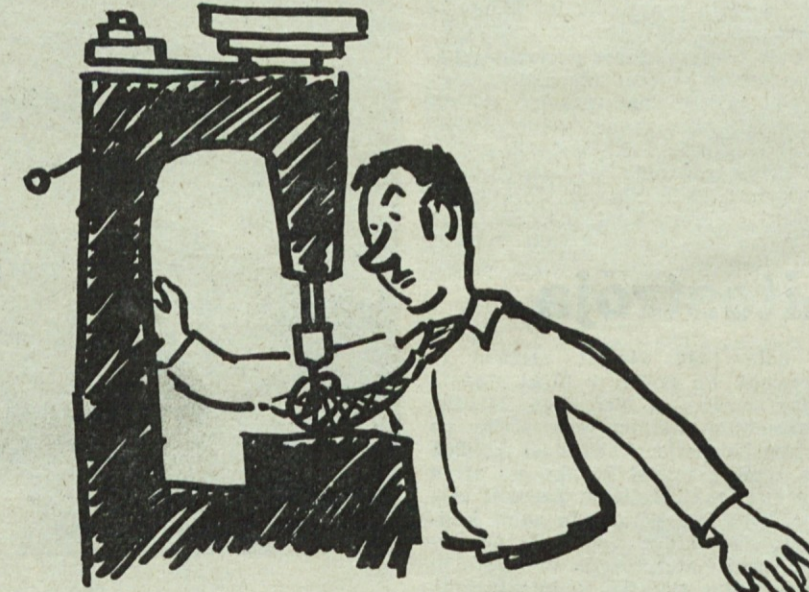
Govoriti pametno je težko, molčati pametno pa še težje.

Bodenstedt

Ob ogledu našega podjetja

»Očka, enega od teh bi pa ti rabil, da bi te zjutraj dvignil na »šihl'«.

»Zdaj pa imam hudiča, ko ni razlikovanja med umskim in fizičnim delom, pa sem s kravato prišel na šihl.«

Aforizmi

Kadar gre za ločitev od mize in postelje, se ta v glavnem lahko doseže. Teže pa je, kadar gre za televizor in avto.

Bogastvo je modremu sluga, neumnemu gospodar.

Znanje ni na papirju, ampak v glavi.

Ženitev je most, po katerem lahko prideš na dobro ali na slabo.

Gledati na življenje skozi črna očala je prav tako nevarno, kot gledati nanj skozi roznata.

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik Vladimir Kovač — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Telefon uredništva 56-012 (h. c.) int. 246 — Cena posamezni številki v prodaji 0,50 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru